

KIBRISLI TÜRK SİYASAL SEÇKİNLERİN DEMOGRAFİK PROFİLLERİ*

Bülent EVRE**

ÖZET

Bu çalışma, siyasal karar alma mekanizmalarında bulunmuş olan Kıbrıslı Türk siyasal seçkinlerin demografik profillerini çıkarmayı amaçlamaktadır. Daha somut olarak belirtmek gerekirse, söz konusu çalışmada, 1976 ile 2010 yılları arasında gerek yasama organında gerekse yürütme organında yer almış olan Kıbrıslı Türk milletvekillerinin çeşitli demografik özellikleri betimlenmekte ve söz konusu özelliklerin, siyasal partiler arasında istatistiksel olarak farklılık gösterip göstermediği sorusuna yanıt aranmaktadır. Bu çalışmanın evrenini 1976-2010 yılları arasında resmi görevde bulunan Kıbrıslı Türk milletvekilleri oluştururken, örneklemini de söz konusu tarihler arasında görevde bulunan 174 milletvekili oluşturmaktadır. Bu çerçevede KKTC Cumhuriyet Meclisi'nin resmi web sayfasındaki milletvekili özgeçmişlerinden elde edilen veriler, istatistiksel olarak analize tabi tutulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Seçkinler, Kıbrıs, Kıbrıslı Türkler, Milletvekilleri, Demografik, Profil.

ABSTRACT

This study aims to identify the demographic profiles of the Turkish Cypriot elites who have held position in decision-making bodies. To state more clearly: The study attempts to describe a variety of demographic characteristics of the Turkish Cypriot parliamentarians holding office either in the legislature or in the executive branch between the years 1976-2010, and to answer whether those characteristics possess statistically significant difference across the political parties. The population of the study is composed of the Turkish Cypriot parliamentarians who have held official positions between the years 1976-2010. The sample of the research consisted of 174 parliamentarians who have held office either in the legislature or in the executive branch between the period 1976-2010. Within this framework, the data obtained from the CVs of the parliamentarians as it is appeared on the official website of TRNC Assembly of the Republic was subjected to statistical analysis.

Keywords: Elites, Cyprus, Turkish Cypriots, Deputies, Demographic, Profile.

* Bu çalışma II. Uluslararası Kıbrıs Sempozyumu, 21-23 Ekim 2010, İzmir'de sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

** Yrd. Doç. Dr., Yakın Doğu Üniversitesi, Siyaset Bilimi Bölümü (bulentevre@yahoo.com)

YDÜ Sosyal Bilimler Dergisi, C. IV, No. 2, (Ekim 2011)

I. Seçkin Kavramı

İlk olarak onyedinci yüzyılda malların veya ürünlerin mükemmelliğini ni-
telemek için kullanılan “seçkin” (elit) sözcüğü, daha sonra toplumsal grupları kap-
sayacak şekilde anlam genişlemesine uğrayarak, özellikle ondokuzuncu yüzyılın
ortalarından itibaren sosyal bilimler alanında kullanılmaya başlanmıştır.¹

Seçkin kavramının geniş ve dar anlamları olmakla birlikte, geniş anlamda
toplumda sayısal olarak azınlıkta olup, toplumun geriye kalan kısmı, yani kitleler
üzerinde güce ve nüfuza sahip olan gruba gönderme yaptığı söylenebilir. Dar an-
lamda ise siyasal seçkinler, ekonomik seçkinler, askeri seçkinler veya medya seç-
kinleri gibi kitleler üzerinde etkili olan ve belirli bir toplumsal işlevi yerine getiren
belirli grupları nitelemektedir.

Vilfredo Pareto, Gaetano Mosca ve Robert Michels gibi klasik elit kuram-
cılarının, Joseph Schumpeter ve Eva Etzioni-Halevy gibi demokratik elit kuram-
cılarına kadar tüm elit kuramcıları ortak olarak, Pareto’nun özlü ifadesinde de yer
bulduğu gibi “(k)ısa aralıklar dışında insanlar her zaman bir seçkin azınlık tarafın-
dan yönetilmişlerdir”² varsayımından hareket etmektedirler. Buna göre her top-
lumda yönetici bir seçkin grup ile yönetilen kitleler bulunmaktadır.

Literatürdeki seçkin kavramlaştırmasını yapan ilk kuramcıların nasıl bir
ayırım yaptıklarına kısaca bir göz atacak olursak, Pareto toplumu alt katman ve üst
katman olmak üzere iki ana kısma ayırmaktadır. Alt katmanda seçkin olmayanlar
yer alırken, üst katmanda yönetici ve yönetici olmayan şeklinde kendi içinde de
ikiye ayrılan seçkinler bulunmaktadır. Pareto’ya göre yönetici seçkinler, ülke yö-
netiminde doğrudan rol oynayabilecekleri gibi dolaylı olarak da rol alabilmekte-
dirler.³ Pareto’nun yönetici seçkinlere ilişkin bu ayrımı, analitik olarak Kıbrıslı
Türk siyasal seçkinlerin çözümlenmesinde, özellikle yürütmede yer alan milletve-
killeri ile yasamada yer alan milletvekilleri ayrımı çerçevesinde kullanılacaktır.

Keza, Mosca toplumda seçkinler ile kitleler arasında sistematik bir ayırım
yapmaktadır. Ona göre en gelişmiş toplumdan daha az gelişmiş toplumlara kadar
bütün toplumlarda yöneten ve yönetilen olmak üzere iki temel sınıf bulunmakta-

¹ Tom Bottomore (1993). *Elites and Society*, London: Routledge, s. 1.

² Vilfredo Pareto (2005). *Seçkinlerin Yükselişi ve Düşüşü*, çev. Merve Z. Doğan, Ankara: Doğu
Batı Yayınları, s. 35.

³ Bkz. Bottomore,1993, s. 2.

dır. Yöneten sınıf “her zaman sayısal olarak daha az olup, bütün siyasal işlevleri yerine getirmiş, iktidarı tekeline almış ve iktidarın avantajlarından yararlanmışır”. Buna karşılık yönetilen sınıf sayısal olarak daha çok olup, yönetici sınıf tarafından az çok yasal, keyfi veya şiddete dayalı olarak sevk ve idare edilmiştir. Mosca azınlığı oluşturan yöneticilerin çoğunluk üzerindeki yönetimini, örgütlü olmakla açıklamaktadır. Ona göre örgütlü olan azınlığın örgütlenmemiş olan çoğunluk üzerindeki iktidarı kaçınılmaz olduğu gibi, azınlığın iktidarı çoğunluk içinde yer alan ve azınlığın örgütlü bütünlüğü karşısında yalnız kalan her bir birey için de karşı konulmazdır. Mosca açısından azınlığın iktidar sahibi olmasının altında örgütlü olmanın yanı sıra, “üstün” olmasının da rolü vardır. Çünkü ona göre yönetici seçkinler genellikle üstün bireylerden oluşmaktadır.⁴ Fakat Mosca’nın bu bağlamda yaptığı katkı toplumun büyük bir kesiminin örgütlü bir azınlık tarafından yönetildiği saptamasıdır. Onun yönetici seçkinlerin “üstün” olduğu iddiası, günümüzde normatif anlamda değil fakat ampirik olarak spesifik seçkinler bağlamında sınıması gerekmektedir. Bu sınama ise seçkinlerin toplumun geriye kalan kısmından olsa olsa nasıl ve hangi yönden farklılaştığı biçiminde bir sonucu vermektedir, üstün oldukları sonucunu değil.

Bu bağlamda klasik elit kuramı ile demokratik elit kuramı arasındaki ayırımın altını çizmek gerekir. Kısaca özetlemek gerekirse, klasik elit kuramında yer alan seçkin kavramı, demokrasiyle bağdaşmamaktadır. Birincisi, insanların eşit olmadığı konusunda ısrarlı olan klasik elit kuramı, insanların eşitliğine vurgu yapan demokrasi fikrine karşıdır; ikincisi, klasik elit kuramının yönetici azınlık anlayışı, demokrasi kuramının çoğunluk kuralıyla bağdaşmamaktadır. Fakat Tom Bottomore’un da belirttiği gibi, bir siyasal sistem olarak demokrasi açısından esas önemli olan, toplumdaki iktidar pozisyonlarının ilke olarak herkese açık olması ve iktidar için rekabetin var olması ve gücü elinde bulunduranların seçmene karşı hesap verebilir durumda olmasıdır.⁵ Buna göre toplumda küçük bir grubun çoğunluğu yönetmesi, her zaman demokrasi fikriyle bir karşılık oluşturmayabilir.

Öte yandan demokratik elit kuramına göre siyasal anlamda toplumda küçük bir seçkinler grubunun yönetici olması, demokrasi anlayışıyla kaçınılmaz olarak bağdaşmamaktadır. Örneğin, Schumpeter klasik elit kuramcıları gibi demokrasinin bir halk yönetimi olmadığını, fakat seçkin yönetimi olduğunu öne sürmektedir. Onun açısından demokrasinin temelinde liderlerin, iktidarı halkın oylarını almaya yönelik rekabet yoluyla elde etmesi yatmaktadır. Schumpeter seçmenin

⁴ Bottomore,1993, s. 2-3.

⁵ Bottomore,1993, s. 9.

seçmiş olduğu siyasal liderleri normalde denetlemediğini, fakat onları yeniden seçmeyi reddedebileceğini ileri sürmektedir.⁶

Aynı şekilde Eva Etzioni-Halevy “demo-elit perspektifi” olarak adlandırdığı demokratik bir elit kuramının sözcülüğünü yapmaktadır. Demo-elit perspektifi, klasik elit kuramla benzer bir biçimde, toplumda çoğulluk yerine, küçük sayıda seçkinlerin iktidarı elinde bulundurdukları varsayımından hareket etmektedir. Fakat söz konusu perspektife göre, klasik elit kuramından farklı olarak, seçkinler arasında sabit veya değişmez olmayan bir güç dengesi bulunmaktadır. Etzioni-Halevy bu çerçevede seçkinler arasında yönetici/devlet seçkinleri ile özerk seçkinler arasında bir ayrıma gitmektedir. Ona göre Batı demokrasisinin ayırt edici özelliklerinden biri de, seçilmemiş olan siyasal seçkinlerin yönetici seçkinlerden tam olmasa da görel olarak özerk olmalarıdır. Seçkinlerin bu özerkliği tarihsel olarak iktidar mücadelesinden kaynaklanmakta ve halef seçkinler bir taraftan varolan iktidar yapılarıyla bütünleşmekte, diğer yandan da giderek artan bir özerkliğe ulaşmaktadırlar. Seçkinler arasındaki bu iktidar mücadelesi ise demokrasinin gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Sonuçta seçkinler arasındaki güç dengesinin sağlam olmaması, yönetici olmayan seçkinlerin devletten görel olarak özerkliğe ve muhalefet gücüne sahip olmaları, gelecekte daha hakkaniyetli bir demokrasi olanağını açık tutmaktadır.⁷ Dolayısıyla demokratik bir siyasal sistemde iktidarın siyasal elitlerce kullanılması, kendi başında demokrasiyle bir karşıtlık oluşturmamaktadır.

Ayrıca genel anlamda elit kuramı ile elitizm arasında da bir ayrım yapmak gerekmektedir. Elitizmin sözlük anlamı olarak seçkin yönetimi anlamına gelmekle birlikte, yaygın olarak diğerlerinden daha iyi olduğunu düşünen veya daha iyi bildiğini öne süren kişiler veya gruplara gönderme yapan pejoratif bir terim olarak kullanılmaktadır.⁸ “İzm” son ekinin, genellikle belirli bir değer yargısını ima ettiğini hesaba katarak, elitizm fikrinin, toplumdaki seçkinlere olumlu bir değer atfettiği ve seçkinlerin yönetmesi gerektiği inancına dayandığı rahatlıkla söylenebilir. Bu çalışmada elit kuramı, elitizmden ayrı olarak normatif olarak değil, fakat ampirik olarak verili iktidar yapıları içerisinde iktidarın esas itibarıyla seçkinler eliyle kullanıldığı varsayımından hareket etmektedir.

⁶ Bkz. Eva Etzioni-Halevy (1989). *Fragile Democracy*, New Jersey: Transaction Publisher, s. 22.

⁷ Etzioni-Halevy, 1989, s. 19 vd..

⁸ Heinrich Best ve John Higley (2010). *Democratic Elitism*, Leiden: Hotei Publishing, s. 9.

II. Kıbrıslı Türk Siyasal Seçkinler

Bu çalışmada Kıbrıs Türk toplumu özelindeki seçkinler, karar alma mekanizmalarında bulunup toplum üzerinde doğrudan veya dolaylı olarak etkide bulunan ve bağlayıcı kararlar alabilen, gerek devletin yasama organında gerekse yürütme organında sorumluluk almış olan milletvekilleriyle sınırlı tutulmuştur. Başka bir ifadeyle, bu çalışmadaki “Kıbrıslı Türk siyasal seçkinler” terimi, Kıbrıs Türk toplumunun büyük bir dönüşümden geçerek, parlamenter demokratik sisteme geçtiği 1974 sonrası dönemde milletvekilliği yapanlara karşılık gelmektedir. Bu kapsamda ilk genel seçimlerin yapıldığı 1976 ile KKTC’nin ilan edildiği 1983 tarihleri arasındaki Kıbrıs Türk Federe Devleti dönemindeki milletvekilleri de dahil olmak üzere, 2010 yılına kadarki KKTC milletvekilleri üzerinde durulmaktadır.

1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, Kıbrıslı Türk siyasal seçkinleri olarak ele alınan ve 1974 sonrası dönemde gerek yasamada gerekse yürütmede yer alan milletvekillerinin demografik özelliklerini betimlemeyi ve siyasal partiler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu çerçevede söz konusu milletvekillerinin doğum yeri, eğitim durumu, bitirdiği fakülte, bildiği yabancı dil, medeni hali, köy/kent doğumlu olup olmadığı ve cinsiyet gibi demografik özellikler ve bu özelliklerin özellikle kurumsallaşmış ve günümüze kadar varlığını sürdürebilmiş olan siyasal partilerden Ulusal Birlik Partisi (UBP), Cumhuriyetçi Türk Partisi (CTP), Toplumcu Kurtuluş Partisi (TKP), Demokrat Parti (DP), Toplumcu Demokrasi Partisi (TDP), ve Özgürlük ve Reform Partisi (ÖRP) arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterip göstermediği incelenmektedir.

Araştırmada şu hipotezler sınanmaktadır:

H1: Milletvekillerinin doğum yeri bakımından aralarında anlamlı farklılık vardır.

H2: Milletvekillerinin doğduğu yer olarak köy-kent ayrımı çerçevesinde anlamlı farklılık yoktur.

H3: Milletvekillerinin eğitim durumu açısından aralarında anlamlı farklılık vardır.

H4: Üniversite mezunu milletvekillerinin bitirdikleri fakülte açısından aralarında anlamlı farklılık bulunmaktadır.

H5: Milletvekillerinin bildikleri yabancı dil açısından aralarında anlamlı farklılık vardır.

H6: Milletvekillerinin medeni hal bakımından aralarında anlamlı farklılık bulunmaktadır.

H7: Milletvekillerinin cinsiyet açısından aralarında anlamlı farklılık bulunmaktadır.

H8: Milletvekillerinin temsil ettikleri partiler arasında anlamlı farklılık vardır.

H8: Milletvekillerinin doğum yeri, temsil ettikleri siyasal partiler arasında değişiklik göstermemektedir.

H9: Milletvekillerinin köy veya kent doğumlu olmaları, siyasal partiler arasında farklılaşmamaktadır.

H10: Milletvekillerinin eğitim durumu, siyasal partiler arasında farklılık göstermemektedir.

H11: Üniversite mezunu milletvekillerinin bitirdikleri fakülte, siyasal partiler arasında farklılaşmamaktadır.

H12: Milletvekillerinin bildiği yabancı dil, temsil ettikleri siyasal partiler arasında farklılık göstermemektedir.

H13: Milletvekillerinin medeni durumu, temsil ettikleri siyasal partiler arasında farklılık göstermemektedir.

H14: Milletvekillerinin cinsiyetleri, temsil ettikleri siyasal partiler arasında farklılık göstermemektedir.

2. Araştırmanın Metodolojisi

Kıbrıs Türk toplumunda 1976-2010 yılları arasında devletin gerek yasama gerekse yürütme organında sorumluluk almış olan milletvekilleri araştırmanın evrenini oluştururken, 174 milletvekili örneklemini oluşturmaktadır.

Araştırmada söz konusu milletvekillere ait demografik veriler, KKTC Cumhuriyet Meclisi'nin web sitesinde bulunan milletvekili özgeçmişlerinden elde edilmiştir.

Verilerin istatistiksel analizinde SPSS 17 paket programından yararlanılarak, milletvekillerinin demografik özellikleri, frekans analizi, ki-kare testi ve çap-

raz tablolama ile analiz edilmiş ve sonuçların değerlendirilmesinde anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak alınmıştır.

3. Araştırma Bulguları

3.1. Kıbrıslı Türk Milletvekillerinin Demografik Özelliklerinin Oransal Dağılımı

1976-2010 yılları arasında milletvekilliği yapmış olanların oransal dağılımına bakıldığında, milletvekillerinin doğum yeri bakımından % 25,9'unun Baf, % 16,7'sinin Limasol, % 5,2'sinin Larnaka, % 16,7'sinin Lefkoşa, % 17,2'sinin Mağusa, % 4'ünün Girne, % 2,3'ünün Güzelyurt, % 4'ünün İskele, % 7,5'inin Türkiye ve % 0,6'sının İngiltere doğumlu oldukları; köy-kent ayrımı bakımından % 50,6'sının kentte, % 49,4'ünün ise köyde doğduğu; eğitim durumu açısından % 83,2'sinin üniversite, % 3,5'inin master, % 1,7'sinin doktora ve % 11,6'sının lise mezunu oldukları; üniversiteye gidenlerin bitirdikleri fakülte bakımından da % 21,9'unun tıp, % 14,8'inin hukuk, % 15,5'inin mühendislik, % 8,4'ünün eğitim, % 22,6'sının iktisadi ve idari bilimler, % 2,6'sının ziraat, % 5,8'inin fen, % 2,6'sının eczacılık, % 3,2'sinin tarih/coğrafya, % 1,3'nün harp akademisi, % 0,6'sının veterinerlik ve % 0,6'sının beden eğitimi mezunu oldukları; medeni hal bakımından % 95,4'ünün evli, % 0,6'sının ise bekâr oldukları; cinsiyet bakımından da % 95,4'ünün erkek, % 4,6'sının ise kadın oldukları gözlenmektedir. Kıbrıslı Türk milletvekillerinin sergiledikleri demografik özelliklerin frekans ve yüzdesel dağılımları Tablo 1'de gösterildiği gibidir:

Tablo 1. Milletvekillerinin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımları

Doğum Yeri	Frekans	Yüzde
Baf	45	25,9
Limasol	29	16,7
Larnaka	9	5,2
Lefkoşa	29	16,7
Mağusa	30	17,2
Girne	7	4,0
Güzelyurt	4	2,3
İskele	7	4,0
Türkiye	13	7,5
İngiltere	1	0,6
Toplam	174	100,0
Eğitim Durumu		
Lise	20	11,6
Üniversite	144	83,2
Master	6	3,5
Doktora	3	1,7

Toplam	173	100,0
Fakülte		
Tıp	34	21,9
Hukuk	23	14,8
Mühendislik	24	15,5
Eğitim	13	8,4
İktisadi ve İdari Bilimler	35	22,6
Ziraat	4	2,6
Fen	9	5,8
Eczacılık	4	2,6
Tarih/Coğrafya	5	3,2
Veterinerlik	1	0,6
BESYO	1	0,6
Harp Akademisi	2	1,3
Toplam	155	100,0
Yabancı Dil		
İngilizce	75	63,0
İngilizce ve Rumca	36	30,3
İngilizce ve Almanca	8	6,7
Toplam	119	100,0
Medeni Hali		
Evli	166	99,4
Bekar	1	0,6
Toplam	177	100,0
Doğum Yeri		
Kent	88	50,6
Köy	86	49,4
Toplam	174	100,0
Cinsiyet		
Erkek	166	95,4
Kadın	8	4,6
Toplam	174	100,0

3.2. Doğum Yeri Açısından Anlamlı Farklılık

Milletvekillerinin doğum yeri bakımından aralarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olup olmadığını tesbit etmek için ki-kare testi uygulanmıştır. Tablo 2’de verilen ki-kare testi sonuçlarına göre, milletvekillerinin doğum yerleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır. Buna göre doğum yeri bakımından Kıbrıs’ta en çok sayıyı Baf doğumlular oluştururken, en az sayıyı Güzelyurt doğumlu milletvekilleri oluşturmaktadır. Kıbrıs dışında doğanlarda ise en yüksek oranın Türkiye doğumlular, en düşük oranın da İngiltere doğumlular olduğu görülmektedir. Bu çerçevede H1 hipotezi doğrulanmıştır.

Tablo 2

Doğum Yeri	Frekans
Baf	45
Limasol	29
Larnaka	9
Lefkoşa	29
Mağusa	30
Girne	7
Güzelyurt	4
İskele	7
Türkiye	13
İngiltere	1
Toplam	174
Ki-Kare (x)²	111,747 ^a
Anlamlılık (P)	,000

3.3. Köy-Kent Ayrımı Açısından Anlamli Farklilik

Milletvekillerinin doğduğu yer olarak köy-kent ayrımı çerçevesinde elde edilen toplam puanların ki-kare testi ile karşılaştırılması sonucunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Tablo 3’de gösterildiği gibi köyde doğan milletvekilleri ile kentte doğanlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Dolayısıyla H2 hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 3

Doğum Yeri Kent/Köy	Frekans
Kent	88
Köy	86
Toplam	174
Ki-Kare (x)²	,023 ^a
Anlamlılık (P)	,879

3.4. Eğitim Durumu Açısından Anlamlı Farklılık

Milletvekillerinin eğitim durumu açısından bakıldığında yapılan ki-kare testine göre aralarında anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur. Tablo 4’de görüldüğü gibi eğitim durumu bakımından aralarında anlamlı bir farklılık olan milletvekillerinin çoğunluğunu üniversite mezunları, azınlığını ise doktoralı milletvekilleri oluşturmaktadır. H3 hipotezi bu çerçevede doğrulanmıştır.

Tablo 4

Eğitim Durumu	Frekans
Lise	20
Üniversite	144
Master	6
Doktora	3
Toplam	174
Ki-Kare (x)²	316,734^a
Anlamlılık (P)	,000

3.5. Bitirdikleri Fakülte Açısından Anlamlı Farklılık

Üniversite mezunu milletvekillerinin bitirdikleri fakülte açısından aralarında anlamlı farklılık olup olmadığını tesbit etmek için yapılan ki-kare testi sonucuna göre aralarında anlamlı farklılık bulunmuştur. Tablo 5’de verilen ki-kare testi sonuçlarına göre, iktisadi ve idari bilimler mezunu milletvekilleri en yüksek oranı oluştururken, veterinerlik ve beden eğitimi mezunu milletvekillerinin en düşük oranı oluşturdukları görülmektedir. Buna göre H4 hipotezi doğrulanmıştır.

Tablo 5

Fakülte	Frekans
Tıp	34
Hukuk	23
Mühendislik	24
Eğitim	13
İktisadi ve İdari Bilimler	35
Ziraat	4
Fen	9

Eczacılık	4
Tarih/Coğrafya	5
Veterinerlik	1
BESYO	1
Harp Akademisi	2
Toplam	155
Ki-Kare (x)²	139,11 6 ^a
Anlamlılık (P)	,000

3.6. Yabancı Dil Açısından Anlamlı Farklılık

Milletvekillerinin bildikleri yabancı dil açısından yapılan ki-kare testi sonucuna göre aralarında anlamlı farklılık olduğu tesbit edilmiştir. Tablo 6'da görüldüğü gibi Meclis çatısı altında sadece İngilizce bilenler en yüksek oranı oluştururken, hem İngilizce hem Almanca bilenler en düşük oranı oluşturmaktadır. Bu bağlamda H5 hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 6:

Yabancı Dil	Frekans
İngilizce	20
İngilizce-Rumca	144
İngilizce-Almanca	6
Toplam	119
Ki-Kare (x)²	57,092 ^a
Anlamlılık (P)	,000

3.7. Medeni Hal Bakımından Anlamlı Farklılık

Medeni hal bakımından yapılan ki-kare testi sonucuna göre Milletvekillerinin aralarında anlamlı farklılık bulunmuştur. Tablo 7'de verilen sonuçlara göre medeni hali evli olan milletvekillerinin, ezici çoğunluğu oluşturduğu net bir biçimde görülmektedir. Dolayısıyla H6 hipotezi doğrulanmıştır.

Tablo 7

Medeni Hali	Frekans
Evli	166
Bekar	1
Toplam	167
Ki-Kare (x)²	163,024 ^a
Anlamlılık (P)	,000

3.8. Cinsiyet Açısından Anlamlı Farklılık

Milletvekillerinin cinsiyet açısından anlamlı farklılık olup olmadığını analiz etmek için yapılan ki-kare testine göre anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Tablo 9'da görüldüğü üzere meclis çatısı altına erkek milletvekilleri ezici çoğunluğu oluştururken, kadın milletvekilleri azınlığı oluşturmaktadır. Dünya'daki Kadın milletvekillerinin ortalama oranıyla karşılaştırıldığında, Parlamentolararası Birlik (Inter-Parliamentary Union) örgütünün yıllık olarak belirlediği Kadın milletvekillerinin 31 Temmuz 2010 tarihi itibarıyla dünyadaki ortalama oranı % 19,2 iken⁹, KKTC'deki kadın milletvekillerinin 1976-2010 yılları arasındaki toplam oranının % 4,6 olduğu ve dünyadaki oranın dramatik olarak altında olduğu dikkat çekmektedir. Bu bağlamda milletvekillerinin cinsiyet açısından oranları arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilerek, H8 hipotezi doğrulanmıştır.

Tablo 8

Cinsiyet	Frekans
Erkek	166
Kadın	8
Toplam	174
Ki-Kare (x)²	1,435E2 ^a
Anlamlılık (P)	,000

⁹ Bölgesel bazda bakıldığında Kadın milletvekillerinin 31 Temmuz 2010 tarihi itibarıyla ortalama oranı Kuzey ülkelerinde % 42,1, Amerika kıtasında % 22,5, Kuzey ülkeleri dışındaki Avrupa ülkelerinde % 20,1, Sahra altı Afrika ülkelerinde % 19, Asya ülkelerinde % 18,7, Pasifik ülkelerinde % 13,2, Arap ülkelerinde % 11,1 düzeyindedir <http://www.ipu.org/wmn-e/world.htm> (Erişim 03.10.2010). Kadın milletvekillerinin Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'ndeki ulusal meclisteki ortalama oranı 2010 yılı itibarıyla % 12,5 düzeyindedir <http://www.ipu.org/wmn-e/classif.htm> (Erişim tarihi: 03.10.2010).

3.10. Kıbrıslı Türk Siyasal Seçkinlerin Temsil Ettiği Siyasal Partilerin Dağılımı

1976-2010 yılları arasında mecliste temsil edilen partiler açısından bakıldığında, Tablo 10'da verildiği gibi UBP % 47,9, CTP % 21,9, TKP % 14,2, DP % 13, TDP % 1,8 ve ÖRP % 1,2 oranlarıyla temsil edilmiştir. Kıbrıs Türk siyasal yaşamındaki sağ-sol yelpazesi bakımından ele alındığında, sağ cenahın (UBP % 47,9 + DP % 13 + ÖRP % 1,2 =) % 62,1 gibi bir oranla temsil edilirken, sol kesimin (CTP % 21,9, TKP % 14,2, TDP % 1,8 =) % 37,9 gibi bir oranla temsil edildiği anlaşılmaktadır.

Tablo 10: Milletvekillerinin Temsil Ettiği Siyasal Partilerin Oransal Dağılımı

Siyasal Partinin İsmi	Frekans	Yüzde
Ulusal Birlik Partisi (UBP)	81	47,9
Cumhuriyetçi Türk Partisi (CTP)	37	21,9
Toplumcu Kurtuluş Partisi (TKP)	24	14,2
Toplumcu Demokrasi Partisi (TDP)	3	1,8
Demokrat Parti (DP)	22	13,0
Özgürlük ve Reform Partisi (ÖRP)	2	1,2
Toplam	169	100,0

3.11. Temsil Edilen Siyasal Partiler Arasında Anlamlı Farklılık

Tablo 10'da verilen milletvekillerinin temsil ettikleri partilerin toplam oranları arasındaki ilişkinin tespiti için ki-kare analizi uygulanmıştır. Söz konusu analiz sonucuna göre milletvekillerinin temsil ettikleri partiler arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır ($\chi^2=150,633^a$, $p=0,000$). Buna göre 1976'dan 2010'a kadar mecliste en yüksek oranda temsil edilen partinin UBP olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla H9 hipotezi bu çerçevede kabul edilmiştir.

3.12. Milletvekillerinin Temsil Ettiği Siyasal Partiler ile Doğum Yeri Arasındaki İlişki

Tablo 11'de verildiği gibi milletvekillerinin temsil ettiği siyasal partiler ile doğum yerleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($\chi^2= 69,394^a$, $p>0,005$). Başka bir deyişle, milletvekillerinin doğduğu yer, siyasal partiler arasında değişiklik göstermemektedir. Buna göre H10 hipotezi doğrulanmıştır.

Tablo 11

Doğum Yeri	Temsil Ettikleri Siyasal Parti						Toplam
	UBP	CTP	TKP	TDP	DP	ÖRP	
Baf	21 12,4%	9 5,3%	7 4,1%	1 ,6%	6 3,6%	0 ,0%	44 26,0%
Limasol	13 7,7%	8 4,7%	5 3,0%	0 ,0%	3 1,8%	0 ,0%	29 17,2%
Larnaka	5 3,0%	1 ,6%	1 ,6%	1 ,6%	0 ,0%	1 ,6%	9 5,3%
Lefkoşa	19 11,2%	4 2,4%	2 1,2%	0 ,0%	3 1,8%	0 ,0%	28 16,6%
Mağusa	13 7,7%	6 3,9%	6 3,6%	0 ,0%	3 1,8%	0 ,0%	28 16,6%
Girne	3 1,8%	2 1,2%	2 1,2%	0 ,0%	0 ,0%	0 ,0%	7 4,1%
Güzel-yurt	0 ,0%	2 1,2%	0 ,0%	1 ,6%	1 ,6%	0 ,0%	4 2,4%
İskele	3 1,8%	3 1,8%	1 ,6%	0 ,0%	0 ,0%	0 ,0%	7 4,1%
Türkiye	4 2,4%	1 ,6%	0 ,0%	0 ,0%	6 3,6%	1 ,6%	12 7,1%
İngiltere	0 ,0%	1 ,6%	0 ,0%	0 ,0%	0 ,0%	0 ,0%	1 ,6%
Toplam	81 47,9%	37 21,9	24 14,2%	3 1,8%	22 13,0%	2 1,2%	169 100,0%

$$x^2= 69,394^a, p= 0,011$$

3.12. Milletvekillerinin Temsil Ettiği Siyasal Partiler ile Köy/Kent Arasındaki İlişki

Milletvekillerinin temsil ettiği siyasal partiler ile köy veya kent doğum yerleri arasında nasıl bir ilişki olduğunun tespiti için ki-kare testi uygulanmıştır. Buna göre milletvekillerinin temsil ettiği partiler ile milletvekillerinin köy/doğumlu olup olmamaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($x^2= 9,313^a$, $p>0,005$). Başka bir ifadeyle, köy veya kent doğumlu milletvekilleri, siyasal partiler arasında farklılaşmamaktadır. Dolayısıyla H11 hipotezi doğrulanmıştır.

3.13. Milletvekillerinin Temsil Ettiği Siyasal Partiler ile Eğitim Durumu Arasındaki İlişki

Milletvekillerinin temsil ettiği siyasal partiler ile eğitim durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır ($\chi^2=31,565^a$, $p>0,005$). Dolayısıyla milletvekillerinin eğitim durumu, siyasal partiler arasında farklılık göstermemektedir. Bu çerçevede H12 hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 12

Eğitim Durumu	Temsil Ettikleri Siyasal Parti						Toplam
	UBP	CTP	TKP	TDP	DP	ÖRP	
Üniversite	68 40,2%	31 18,3%	20 11,8%	3 1,8%	17 10,1%	1 ,6%	140 82,8%
Master	4 2,4%	1 ,6%	0 ,0%	0 ,0%	1 ,6%	0 ,0%	6 3,6%
Doktora	1 ,6%	1 ,6%	0 ,0%	0 ,0%	0 ,0%	1 ,6%	3 1,8%
Lise	8 4,7%	4 2,4%	4 2,4%	0 ,0%	4 2,4%	0 ,0%	20 11,8%
Toplam	81 47,9%	37 21,9%	24 14,2%	3 1,8%	22 13,0%	2 1,2%	169 100,0%

$$\chi^2 = 31,565^a, p = 0,007$$

3.15. Milletvekillerinin Temsil Ettiği Siyasal Partiler ile Bitirdikleri Fakülte Arasındaki İlişki

Üniversite mezunu milletvekillerinin bitirdikleri fakülte ile temsil ettikleri siyasal partiler arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Tablo 15’de görüldüğü üzere üniversite mezunu milletvekillerinin bitirdikleri fakülte, siyasal partiler arasında farklılık göstermemektedir. H13 hipotezi bu bağlamda kabul edilmiştir.

Tablo 13

Bitirdikleri Fakülte	Temsil Ettikleri Siyasal Parti						Toplam
	UBP	CTP	TKP	TDP	DP	ÖRP	
Tıp	18 11,9%	6 4,0%	3 2,0%	2 1,3%	5 3,3%	0 ,0%	34 22,5%
Hukuk	12 7,9%	5 3,3%	4 2,6%	0 ,0%	0 ,0%	0 ,0%	21 13,9%
Mühendislik	11	6	3	0	4	0	24

	7,3%	4,0%	2,0%	,0%	2,6%	,0%	15,9%
Eğitim	3 2,0%	3 2,0%	3 2,0%	0 ,0%	2 1,3%	1 ,7%	12 7,9%
İktisadi ve İdari Bilimler	17 11,3%	8 5,3%	4 2,6%	0 ,0%	5 3,3%	1 ,7%	35 23,2%
Ziraat	3 2,0%	1 ,7%	0 ,0%	0 ,0%	0 ,0%	0 ,0%	4 2,6%
Fen	3 2,0%	2 1,3%	2 1,3%	1 ,7%	1 ,7%	0 ,0%	9 6,0%
Eczacılık	2 1,3%	2 1,3%	0 ,0%	0 ,0%	0 ,0%	0 ,0%	4 2,6%
Tarih/Coğrafya	3 2,0%	0 ,0%	0 ,0%	0 ,0%	1 ,7%	0 ,0%	4 2,6%
Harp Akademisi	0 ,0%	0 ,0%	1 ,7%	0 ,0%	1 ,7%	0 ,0%	2 1,3%
Veterinerlik	1 ,7%	0 ,0%	0 ,0%	0 ,0%	0 ,0%	0 ,0%	1 ,7%
BESYO	1 ,7%	0 ,0%	0 ,0%	0 ,0%	0 ,0%	0 ,0%	1 ,7%
Toplam	74 49,0%	33 21,9%	20 13,2%	3 2,0%	19 12,6%	2 1,3%	151 100,0%

$$x^2=38,258^a, p=0,958$$

3.16. Milletvekillerinin Temsil Ettiği Siyasal Partiler ile Bildikleri Yabancı Dil Arasındaki İlişki

Milletvekillerinin temsil ettiği siyasal partiler ile bildikleri yabancı dil arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Buna göre milletvekillerinin bildiği yabancı dil oranı Tablo 16'da gösterildiği gibi temsil ettikleri siyasal partiler arasında farklılaşmamaktadır. O bakımdan H14 hipotezi doğrulanmıştır.

Tablo 14

Bildikleri Yabancı Dil	Temsil Ettikleri Siyasal Parti						Toplam
	UBP	CTP	TKP	TDP	DP	ÖRP	
İngilizce	35 30,4%	15 13,0%	10 8,7%	1 ,9%	11 9,6%	1 ,9%	73 63,5%
İngilizce ve Rumca	15 13,0%	6 5,2%	8 7,0%	0 ,0%	5 4,3%	0 ,0%	34 29,6%
İngilizce ve Almanca	5 4,3%	1 ,9%	0 ,0%	0 ,0%	2 1,7%	0 ,0%	8 7,0%
Toplam	55 47,8%	22 19,1%	18 15,7%	1 ,9%	18 15,7%	1 ,9%	115 100,0%

$$x^2=5,168^a, p=0,880$$

3.17. Milletvekillerinin Temsil Ettiği Siyasal Partiler ile Medeni Durumları Arasındaki İlişki

Milletvekillerinin temsil ettiği siyasal partiler ile medeni durumları arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Tablo 17’de görüldüğü gibi milletvekillerinin medeni durumu, temsil ettikleri siyasal partiler arasında farklılık göstermemektedir. H15 hipotezi bu çerçevede kabul edilmiştir.

Tablo 15

Medeni Hal	Temsil Ettikleri Siyasal Parti						Toplam
	UBP	CTP	TKP	TDP	DP	ÖRP	
Evli	75 46,3%	37 22,8%	23 14,2%	3 1,9%	21 13,0%	2 1,2%	161 99,4%
Bekar	1 ,6%	0 ,0%	0 ,0%	0 ,0%	0 ,0%	0 ,0%	1 ,6%
Toplam	76 46,9%	37 22,8%	23 14,2%	3 1,9%	21 13,0%	2 1,2%	162 100,0%

$$\chi^2=1,139^a, p=0,951$$

3.18. Milletvekillerinin Temsil Ettiği Siyasal Partiler ile Cinsiyetleri Arasındaki İlişki

Milletvekillerinin temsil ettiği siyasal partiler ile cinsel kimlikleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Buna göre milletvekillerinin cinsiyetleri, Tablo 19’da görüldüğü gibi temsil ettikleri siyasal partiler arasında farklılık göstermemektedir. H17 hipotezi bu bağlamda kabul edilmiştir.

Tablo 16

Cinsiyet	Temsil Ettikleri Siyasal Parti						Toplam
	UBP	CTP	TKP	TDP	DP	ÖRP	
Erkek	79 46,7%	35 20,7%	23 13,6%	3 1,8%	19 11,2%	2 1,2%	161 95,3%
Kadın	2 1,2%	2 1,2%	1 ,6%	0 ,0%	3 1,8%	0 ,0%	8 4,7%
Toplam	81 47,9%	37 21,9%	24 14,2%	3 1,8%	22 13,0%	2 1,2%	169 100,0%

$$\chi^2=5,090^a, p=0,405$$

Sonuç ve Değerlendirme

Kıbrıslı Türk siyasal seçkinleri olarak kavramlaştırılan ve 1976 ile 2010 yılları arasında Meclis'te bulunan KKTC milletvekillerinin, bu çalışma sonucunda özellikle şu demografik özelliklere sahip oldukları tespit edilmiştir: Söz konusu milletvekillerinin doğum yeri bakımından en çok sayıyı Kıbrıs'ta Baf doğumlular oluştururken, Kıbrıs dışında doğanlarda Türkiye doğumlular olduğu; kentte ve köyde doğanlar arasında önemli bir fark olmadığı; eğitim durumu bakımından üniversite mezunlarının çoğunlukta olduğu ve bitirdikleri fakülte bakımından iktisadi ve idari bilimler mezunu milletvekillerinin en yüksek oranı oluşturduğu; yabancı dil açısından sadece İngilizce bilenlerin en yüksek oranı oluşturduğu; medeni hal bakımından evli olanların ezici çoğunluğu oluşturduğu; cinsiyet bakımından ise erkeklerin ezici çoğunluğu oluşturduğu gözlenmektedir.

Milletvekillerinin temsil ettikleri siyasal partiler açısından bakıldığında, 1976-2010 yıllarını kapsayan dönemde toplamda en yüksek temsil oranına UBP'nin sahip olduğu ve dolayısıyla UBP'li siyasal seçkinlerin çoğunlukta olduğu tespit edilmiştir.

Söz konusu milletvekillerinin taşıdıkları demografik özelliklerin, temsil ettikleri siyasal partiler arasındaki dağılımı ele alındığında, bu anlamda önemli bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda milletvekillerinin doğum yeri, köy/kent doğumlu olup olmadıkları, eğitim durumu, bitirdikleri fakülte, bildikleri yabancı dil, medeni hali ve cinsiyetleri, temsil ettikleri siyasal partiler arasında farklılık göstermemektedir. Başka bir ifadeyle, Kıbrıslı Türk siyasal seçkinlerin taşıdıkları demografik özellikler, siyasal partilere göre değişmemektedir. Bu bulgu, en azından iki tespit yapmamızı olanaklı kılmaktadır: Birincisi, Kıbrıslı Türk siyasal seçkinler arasında demografik özellikler bakımından görece bir eşitliğin olduğu veya hiyerarşinin olmadığını göstermektedir. İkincisi, Kıbrıslı Türk siyasal seçkinleri birbirinden ayırtan veya farklılaştıran faktörün/faktörlerin demografik özellikler değil, fakat ideolojik yönelimler olduğu söylenebilir. Söz konusu ideolojik yönelimlerin nelerin olduğu veya Kıbrıslı Türk siyasal seçkinlerin siyasal yönelimleri ayrı bir araştırma konusu olarak ele alınmalıdır.

Araştırmada şu hipotezler sınanarak doğrulanmıştır:

H1: Milletvekillerinin doğum yeri bakımından aralarında anlamlı farklılık vardır.

- H2: Milletvekillerinin doğduğu yer olarak köy-kent ayrımı çerçevesinde anlamlı farklılık yoktur.
- H3: Milletvekillerinin eğitim durumu açısından aralarında anlamlı farklılık vardır.
- H4: Üniversite mezunu milletvekillerinin bitirdikleri fakülte açısından aralarında anlamlı farklılık bulunmaktadır.
- H5: Milletvekillerinin bildikleri yabancı dil açısından aralarında anlamlı farklılık vardır.
- H6: Milletvekillerinin medeni hal bakımından aralarında anlamlı farklılık bulunmaktadır.
- H7: Milletvekillerinin cinsiyet açısından aralarında anlamlı farklılık bulunmaktadır.
- H8: Milletvekillerinin temsil ettikleri partiler arasında anlamlı farklılık vardır.
- H9: Milletvekillerinin doğum yeri, temsil ettikleri siyasal partiler arasında değişiklik göstermemektedir.
- H10: Milletvekillerinin köy veya kent doğumlu olmaları, siyasal partiler arasında farklılaşmamaktadır.
- H11: Milletvekillerinin eğitim durumu, siyasal partiler arasında farklılık göstermemektedir.
- H12: Üniversite mezunu milletvekillerinin bitirdikleri fakülte, siyasal partiler arasında farklılaşmamaktadır.
- H13: Milletvekillerinin bildiği yabancı dil, temsil ettikleri siyasal partiler arasında farklılık göstermemektedir.
- H14: Milletvekillerinin medeni durumu, temsil ettikleri siyasal partiler arasında farklılık göstermemektedir.
- H15: Milletvekillerinin cinsiyetleri, temsil ettikleri siyasal partiler arasında farklılık göstermemektedir.

KAYNAKÇA

Best, Heinrich ve John Higley (2010). *Democratic Elitism*, Leiden: Hotei Publishing.

Bottomore, Tom (1993). *Elites and Society*, London: Routledge.

Etzioni-Halevy, Eva (1989). *Fragile Democracy*, New Jersey: Transaction Publisher.

Pareto , Vilfredo (2005). *Seçkinlerin Yükselişi ve Düşüşü*, çev. Merve Z. Doğan, Ankara: Doğu Batı Yayınları.

www.cm.gov.nc.tr (Erişim tarihi: 06.06.2010).

www.ipu.org/wmn-e/world.htm(Erişim tarihi: 03.10.2010).

www.ipu.org/wmn-e/classif.htm (Erişim tarihi: 03.10.2010).